

**РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
ЧЕРЕМШАНСКИЙ
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН
СОВЕТ
СТАРОУТЯМЫШСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ**

423105, Черемшанский район, с. Старый
Утямыш, ул. Мусы Джалиля, дом 52
тел./факс 8-84396-2-37-16 email: Sut.Cmn2@tatar.ru

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧИРМЕШӘН МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ
ИСКЕ ҮТӘМЕШ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ**

423105, Чирмешән районы Иске Үтәмеш
авылы, Муса Жәлил урамы, 52 нче йорт
тел./факс 8-84396-2-37-16 email: Sut.Cmn2@tatar.ru

07.05.2019 ел

№115

**Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Иске Үтәмеш авыл жирлеге Советы**

КАРАРЫ

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Үтәмеш авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының законнар һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү мониторингын үткөрү турындагы нигезләмәне раслау хакында

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Үтәмеш авыл жирлеге жирле үзидарә органнары эшчәнлеген камилләштерү максатларында Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Үтәмеш авыл жирлеге жирле үзидарә органнары тарафыннан кабул ителгән (бастырып чыгарылган) законга һәм муниципаль норматив хокукый актларга үзгәрешләр кертү мониторингы үткөрү буенча Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Үтәмеш авыл жирлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Үтәмеш авыл жирлеге Советы **КАРАР ЧЫГАРДЫ:**

1. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Үтәмеш авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының законнар һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү мониторингын үткөрү турындагы нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Үтәмеш авыл жирлеге жирле үзидарә органнары:
үз нормалар ижат итү эшчәнлегендә әлеге карарның 1 пункты белән расланган Нигезләмәгә таянып эш итәргә;

күрсәтелгән Нигезләмәнең үтәлеше өчен җаваплы затларны билгеләргә;
җаваплы затлар тарафыннан билгеләнгән муниципаль хезмәткәрләрнең
вазыйфай күрсәтмәләренә тиешле үзгәрешләр кертергә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль
районы Иске Үтәмеш авыл җирлегенә Уставы белән билгеләнгән тәртиптә
бастырып чыгарырга, шулай ук Татарстан Республикасы Чирмешән
муниципаль районы Иске Үтәмеш авыл җирлегенә Интернет мәгълүмат -
телекоммуникация челтәрендә рәсми сайтында урнаштырырга.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үзем артымда
калдырам.

6. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көнненән ун көн узгач үз көченә
көрә.

Башлык,
Иске Үтәмеш авыл җирлегенә
Совет рәисе

Р.С. Мингулов

Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Иске Үтәмеш авыл жирлеге
Советының
07.05.2019 ел № 115
караы белән
расланган

**Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Үтәмеш
авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының норматив хокукый
актларына һәм законнарға үзгәрешләр кертү мониторингын үткәрү
турында
НИГЕЗЛӘМӘ**

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Үтәмеш авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының законнарға һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр һәм үзгәрешләр мониторингы (алга таба – мониторинг, муниципаль актлар, жирле үзидарә органнары) жирле үзидарә органнары тарафыннан үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашырыла торган системалы, комплекслы һәм план эшчәнлекне муниципаль актларны кабул итү (чыгару) белән тәмин итү яисә кайбер муниципаль актларның көчен югалтуын тану өчен жыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләүне күздә тоту.

2. Мониторинг жирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә.

3. Жирле үзидарә органнары мониторинг үткәргәндә Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Советы аппаратының юридик хезмәте (юридик бүлеге) һәм муниципаль берәмлекнең башка жирле үзидарә органнары белән хезмәттәшлек итәләр

4. Жирле үзидарә органнарында мониторинг үткәрү өчен җаваплы затлар билгеләнә.

5. Мониторинг үткәрүнең максатлары булып торалар:

федераль һәм республика законнарына туры китерү максатларында муниципаль актларны кабул итү, үзгәртү һәм аларның үз көчләрен югалтуын тану ихтыяжларын ачыклау;

муниципаль актларда коллизияләрне, каршылыкларны, пробелларны бетерү, хокукый җайга салуда кабатлау;

жирле үзидарә органнарының норматив хокукый базасын системалаштыруны тәмин итү;

муниципаль актларда коррупциячел факторларны ачыклау;

муниципаль актларның яисә аларның аерым нигезләмәләренен (нормаларның) гамәлдә файдаланмаган (актуальлеген югалткан) яисә алмаштырылмаган нигезләмәләрен ачыклау);

хокук куллану нәтижелелеген арттыру; муниципаль актларны гамәлгә ашыруның нәтижелелеген киметүче факторларны ачыклау;

муниципаль актларның үтәлешенә жирле үзидарә органнарының тиешле бүлекчәләре тарафыннан контрольне гамәлгә ашыруга булышлык күрсәтү;

нормалар чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү.

6. Мониторинг үз эченә жыю, гомумиләштерү, анализ һәм бәяләү үзгәрешләрен ала:

федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Россия Федерациясенен башка закон актлары;

Россия Федерациясе Президенты указларын, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актлары, федераль дәрәжәдәге башка законга кагылышлы норматив хокукый актларын;

Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актларын;

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының норматив хокукый актларын;

федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Россия Федерациясенен башка закон актларын;

Россия Федерациясе Президенты указларын, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарларын, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актларын, федераль дәрәжәдәге башка законга кагылышлы норматив хокукый актларын;

Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын;

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының норматив хокукый актларын;

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Иске Үтәмеш авыл жирлеген Уставын, муниципаль актларын.

7. Мониторинг үткөрүнен нигезләре булып торалар:
федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертү;
хокукый жайга салу өлкәсендә муниципаль актларны куллануны анализлау;

прокуратура органнары мәгълүматы;

муниципаль актларны камилләштерү яки кимчеләкләре турында массакүләм мәгълүмат чаралары мәгълүматы;

гражданның, юридик затларның, шул исәптән ижтимагый, фәнни, хокук саклау һәм башка оешмаларның, шәхси эшкуарларның, дөүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләренен вәкиллеке органнары депутатларының муниципаль актларның камил булмавы турында мөрәжәгатьләре, шул исәптән үз эченә алган мөрәжәгатьләр:

Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары Регистрына кертелгән муниципаль актларга карата үткәрелгән Хокукый экспертиза бәяләмәсе;

билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле затлар тарафыннан әзерләнгән муниципаль актларга коррупциягә каршы экспертиза бәяләмәләре;

жирле үзидарә органнары үткәрә торган конференцияләренң, семинарларның, гавами тыңлаулар, ижтимагый фикер алышуларның һәм башка чараларның йомгаклау документлары.

II. Мониторинг үткәрү тәртибе

8. Жирле үзидарә органнары әлеге Нигезләмәненң 4 пунктында күрсәтелгән жаваплы затлар белән үзара бәйләнештә аларның компетенциясе мәсьәләләре буенча мониторинг үткәрәләр.

Мониторинг үткәрү максатларында эшче төркемнәр төзелергә, киңәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә, кирәкле мәгълүмат соратып алырга, Татарстан Республикасының башка муниципаль берәмлекләре, Россия Федерациясе субъектлары тәҗрибәсе өйрәнелергә, башка эш формалары кулланылырга мөмкин.

9. Мониторинг анализ аша башкарыла:

әлеге Нигезләмәненң 6 пунктында күрсәтелгән актлар;

федераль, республика һәм муниципаль дәрәҗәдәге норматив хокукый актларны дөгъвалау эшләре буенча суд актлары (суд практикасы) ;

прокурор актлары.

10. Мониторингны гамәлгә ашыру, жирле үзидарә органнарының норматив базасын анализлау, шулай ук мониторинг йомгаклары буенча үткәрелгән нормалар иҗат итү эше нәтиҗәләрен фиксацияләү максатларында муниципаль берәмлекненң жирле үзидарә органнарында муниципаль норматив хокукый актлар реестрларын оештыру һәм алып бару тәртибе турында муниципаль берәмлекненң вәкилләкле органы карары нигезендә башкарыла торган муниципаль норматив хокукый актлар реестрлары файдаланыла.

11. Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимизацияләү өчен мәгълүмат системаларының автоматлаштырылган сервислары кулланыла (контрактлар, аларның операторлары белән килешүләр төзүгә бәйле күрсәтелгән мөмкинлекләр булганда):

мәгълүмати системаларда закон һәм башка норматив хокукый актларга контрольга куелган үзгәрешләр турында мәгълүмат керү;

мәгълүмати системаларны хокукый жайга салуның тиешле өлкәләре буенча яңалыклар тасмалары мәгълүматы керү;

«Кодекс» мәгълүмат компаниясененң «Региональ законнар аналитигы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасы муниципаль актларның законнарга туры килмәве турында мәгълүмат керү.

Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимальләштерү максатларында башка мәгълүмат системалары сервислары файдаланыла ала.

12. Муниципаль хокукый актларны кабул итүне (бастырып чыгаруны) тээмин итү, әлеге Нигезләмәненң 9 пунктында күрсәтелгән анализ белән бергә үз көчләрән югалтуын (гамәлдән чыгаруны) тану өчен мониторинг гамәлгә ашырганда түбәндәге критерийлар буенча муниципаль актларны куллану практикасы турында мәгълүмат гомумиләштерелә һәм бәяләнә:

кеше һәм гражданның гарантияләнгән хокукларын, ирекләрән һәм законлы мәнфәгатьләрән үтәү;

муниципаль актларны кабул итү (бастырып чыгару) зарурлығы билгеләнгән зур юридик көчкә ия норматив хокукый актлар булу;

муниципаль акт чыгарганда жирле үзидарә органы компетенциясенен чикләрән үтәү;

муниципаль актта коррупциячел факторлар булу;

ижтимагый мөнәсәбәтләрне хокукый жайга салуда тулылык;

коллизия хокук нормалары;

юридик-техник характердагы хаталар булу;

аны кулланганда муниципаль акт нигезләмәләрененң мәгънәсен бозу;

муниципаль хокукый актны кулланганда хокуксыз яисә нигезсез

караулар, гамәлләр (гамәл кылмау) ;

норматив хокукый актларны куллану тәжрибәсе булу;

норматив хокукый актларны куллануның бертөрле практикасының булмавы;

муниципаль актны аңлату мәсьәләләре буенча гаризалар булу (саны) һәм эчтәлегә;

муниципаль акт белән жайга салынган мөнәсәбәтләргә бәйле рәвештә мөрәжәгать итүчеләрненң таләпләрән канәгатьләндерү (канәгатьләндерүдән баш тарту) турындагы закон көченә кергән суд актлары һәм аларны кабул итү нигезләре булу (саны).

13. Муниципаль актларга, жирле үзидарә органнары тарафыннан үзгәрешләр кертүгә китерә торган федераль һәм республика законнарына үзгәрешләр мониторингы нәтижәләре буенча ачыкланган очракта:

муниципаль актка үзгәрешләр кертү турында, муниципаль актның үз көчен югалтуын тану турында, яна муниципаль акт кабул итү турында тиешле муниципаль актлар проектлары эшләнә;

муниципаль актларны күбрәк юридик көч актлары белән тәңгәлләштерүгә юнәлдерелгән башка чаралар күрелә.

14. Муниципаль актларны үзгәртү ихтыяжы тудыручы федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертелгән очракта, мониторинг федераль яки республика актын чыгарганнан соң 30 көн эчендә үткәрелә.

Мониторинг үткәрүгә нигез булып гражданның, юридик затларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләрненң вәкиллекле органнары депутатларының мөрәжәгатьләре торса, шулай ук прокуратура мәгълүматы, прокурор жавабы актларыннан тыш, мониторинг «Россия Федерациясе прокуратурасы турында» Федераль закон белән билгеләнгән срокларда карала торган караулардан тыш, 30 көн

эчендә гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән очрақларда мониторинг үткәру нәтижәләре турында мөрәжәгать итүче затка хәбәр ителә.

Федераль һәм республика законнары актларының ерак перспективада үз көченә керә торган үзгәрешләре ачыкланган очрақта, жирле үзидарә органнарының норма чыгару эшчәнлегенә планнарына тиешле төзәтмәләр керту турында тәкъдимнәр кертелә.

III. Мониторинг нәтижәләрен тормышка ашыру

15. Муниципаль акт проектын эшләү һәм мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль акт кабул итү, әлегә нигезләмәнең 14 пунктындагы өченче абзацында күрсәтелгән очрактан тыш, федераль һәм (яисә) республика законнарының тиешле акты үзгәртелгән вакыттан ике айдан да соңга калмыйча үткәрелә.

16. Мониторинг үткәру өчен җаваплы затлар жирле үзидарә органнары җитәкчеләре алдында хисаптан соң килүче айның 5 числосыннан да соңга калмыйча мониторинг нәтижәләре турында хисап тоталар.

16.1. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мәгълүмат) карап торырга тиеш:

мониторинг үткәру объекты турында мәгълүмат;

мониторинг үткәру башкаручылары турында мәгълүмат;

мониторинг үткәру чоры турында мәгълүмат;

хокукый җайга салу предметының кыскача характеристикасы, мониторинг үткәру нигезләре.

16.2. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мәгълүмат) карап торырга мөмкин:

хокукый җайга салуның ачыкланган проблемалары турында мәгълүмат;

муниципаль актларга үзгәрешләр керту һәм (яки) яңа муниципаль актларны кабул итү, юкка чыгару зарурлыгы турында тәкъдимнәр.

тиешле хокукый мөнәсәбәтләр өлкәсендә хокукый җайга салуны камилләштерүгә юнәлдерелгән мониторинг нәтижәләренә нигезләнгән башка нәтижәләр һәм тәкъдимнәр.

17. Мониторинг нәтижәләре буенча кабат кабул ителгән муниципаль актлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары Регистрына законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда керту өчен җибәрелә.

Әлегә регистрга керту өчен мониторинг нәтижәләре буенча ачыкланган муниципаль актлар җибәрелә, анда тотылмый.

18. Мониторинг нәтижәләре буенча норма чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эзер булырга мөмкин.

IV. Җаваплылык

19. Мониторинг үткәру һәм хокукый иҗат итү эшчәнлегенә өчен җаваплы затлар мониторингны оештыру, шулай ук муниципаль актларны жирле

үзидарэ органнары карамагына караган тиешле хокукый жайга салу өлкөсөндө федераль һәм республика законнарына туры китерү өчен шәхси (шул исәптән дисциплинар) жаваплы булып торалар.

20. Тискәре нәтижәләргә, шул исәптән гражданнырга, юридик затларга, жәмгыяткә һәм дәүләткә зыян китергән мониторинг нәтижәләре буенча гамәлләр (гамәл кылмау) өчен законнар нигезендә жирле үзидарэ органнары житәкчеләре жаваплы.